

GÁRADA JOUN JA ADÍMUREJABALIN HEBRÉO

Adímurejaali Búngiu lídaangiñe Liraü

¹ Lídan meja dan le sügūjalibei, adímurejati meja Búngiu joun binádu wagübürigu sarágu weíyaasu lúma lídan sarágu luwúyeri, jádaangiñe profétagu, ² guetó, lídoun buri lagúmujoún dan le, adímurejaali woun lídaangiñe Liraü. Lídaangiñe Liraü le, ladügei uboú, áni rúlaali sun cátei lun. ³ Arúfuda lumúti Liraü Búngiu luweírigun Lúguchi luoúgua, ligía méme Búngiubei, ligía ágündajabalin sun cátei láu lererun le gabáfubei. Lárigiñe lachíbuni wafigoun, ába lañúurun lueígiñe loúnwenren lála Búngiu, le Súnti Gabáfu, siélu.

Weíriguti Liraü Búngiu sügǘ jáu ánjeligu

⁴ Nübinjali Liraü Búngiu lun weírigubei lan jaweí ánjeligu, resíbijali ában ubáraü íñugutimaati jaweí queísi lalágaante queísi Liraü Búngiu. ⁵ Maríñagunti Búngiu ni ában weíyaasu lun ni ában ánjeli.

Niraü amürü,
rúnaali ubáraü le bun ugúñe,
maríñagun ligía luágú ni ában ánjeli.

Áuba Búguchi,
amürüme nisáani.

⁶ Ánjeinti dán meja le loúnajaabalin Liraü le ábanrugüti uboúagun, aríñagati.

Judúgua jamá sun náni ánjeligu lun.

⁷ Laríñaga jawágu ánjeligu.

Adügatina lun ítara jamá náni ánjeligu camá garábali,
adüga áu lun ítara jamá camá wátu geméti,
oúnagüleigu jagía ja esériwidubadina.

8 Ánjeinti lun Liraü aríñagati Búngiu ítara.

Búngiu, lúntibei súnwandan bañúurun luágú bála lun barúeijan,

láu ában úaraguni bagúmadija.

9 Jínsiñeti le richáguabei bun, iyéreeguti le wuríbabei bun,
ligía níchugunbei, áu le Bubúngiute, gíbetima ugúndani bídoun sügú jáu bíbirigu.

10 Áriñagati gíñe.

Amürü le Abúremein, lídan lagúmeseja, adüga bumúti uboú,
láu bújabu badügei siélu.

11 Lagúmuchuba siélu lúma uboú, áanjein amürü,
beréderuba lun sun dan.

Liábiba siélu lúma uboú lun laweíyadun quei anáanguni,

12 babáruchagubaña quei ában daüguaü,
jasáansirúaba quei anáanguni.

Áanjein amürü, ában mémebadibu, magúmuchunbei bibágari.

13 Maríñagunti Búngiu ni ában weíyaasu lun ni ában ánjeli.

Ñurúba lueígiñe noúnwenren darí lun
nagáñeiragüdünibu jawágu báganiñu,
ru náñame bújaburugun.

14 Sun ánjeligu, espíritugu esériwidutiña lun Búngiu
jagía, oúnajoútiña lun jíderaguniña ja lúnbaña
jerésibiruni asálbaruni lídaangiñe jafígoun.

2

Lúnti woúnigiruni wasálbarun

¹ Queí ítara líñá lubeí luweírigun Liraü Búngiu, lúnti lubeí weténiruntima lun ugánu le agáamba wamáalibei luágu, lun madíreirun wamá lueí ūma. ² Chourúati lilúrudun Búngiu lé meja íchugúbei joun gürígia jádaangíñe ánjeligu lídan meja ámu dan, áni ja adüraagubalin, madügün jagía gásu láu, áburujati ligáñi Búngiu jawágun láu iríchaü. ³ Gúbuméti wafáyeija luágu waffigoun áanjein moúnigirun wamá oúnwenbun asálbaruni le resíbi wamáalibei lúmagíñe Jesucristu le Wasálbaragüle. Wabúreme Jesucristu guánarügü adímurejabeí luágu asálbaruni le furúmiñe, lárigíñe, ja agáambubalin, ában jásügüragüdüni woun láu ában achoúruruni luágu inárüni lan. ⁴ Ñurúguda láali gíñe Búngiu ugánu ligía woun láu buri seíni lúma sarágu buri miláguru lúma láu Sífiri Sándu le líchugubeí woun láu amúñegueinarügü luwúyeri ubáfu queísi labúseeruni.

Jesucristu quei libíriña

⁵ Míchugun lumúti Búngiu uboú líte le uágubei wadímureja lábun jagúmadijan ánjeligu, ⁶ lubáragíñe líra, laríñajare tídan Lerérin.

Búngiu, ¿cáteiñeinsan wügüri lun barítaguba lan luágu?

¿Cáteiñein wügüri goúwedaditi badíjeridunbei láu?

⁷ Rúbumuti ünabu jaweí ánjeligu luágu murúsun dan,
daüguagüda bumúti láu uweíriguni lúma inébesei,
ru amürü ubáfu lun luágu sun cátei le badügübei,
⁸ rúbumuti sun cátei lábugiñoun lagúmadijan.

Dan lubeíti le líchuguni Búngiu sun cátei lábugiñoun lagúmadijan gürígia, mígirunti ni cáta lun mámabei lan lábugiñe. Láu sun líra, aríja wamúti luágú mámagili lan sun cátei ñüdünti láu le lubeíbei wügüri. ⁹ Ánjeinti lídan Jesucristu, aríja wamúti lagúncularun sun dimúrei le, ligía meja ában gürígia le líchugubei Búngiu ünabu jaweí ánjeligu luágú murúsun dan. Láu luweírin línsiñejabu Búngiu woun, ánjati lun loúnwen Crístu jawágu sun gürígia, áni guetotíti, daügu líña láu uweíriguni luágú oúwени le lasúfurirubei.

¹⁰ Sun cátei níjein lun Búngiu, áni lídaangiñeti gíñe, áni busénti Búngiu lun gafánran jamá sun lirajüñü lídan luweírigun. Ligía lúnti lubeí buga lasúfurirun Liraü Búngiu, le Jesucristu, queísi ában gürígia lun ligíaba lan ában assálbaragülei gumúti láu asúfuriruni. ¹¹ Ja edéregerúabaña jarúma lun Búngiu lúma Liraü le edéregerubaliña ítara, sun jagía ában meme Úguchili—Búngiu. ¹² Ligía úa lubeí nibúsigari lan Liraü Búngiu lun lagúaruniña lamúlenu jáma lítunu dan le lariñagun lun Búngiu, queísi bürüwaňu lan tídan Lerérung Búngiu.

Nadímurejaba buágu joun namúlenu jáma nítunu, nerémujaba luágú buweírigun lagánagua adámurini.

¹³ Aríñagati gíñe.

Neménigiduba luágú Búngiu.

Aríñagati gíñe.

Anája, jáma isáanigu ja líchugubaña Búngiu nun.

¹⁴ Ja jasáanigu ában família, ában meme jítaü jagía, ítara gíñe, wügüri meja gíñe garaüwarügüti Jesúsu, lun meja gayáraabei lan loúnwen, gayára lámuga lagúnrinchaguni lubáfu Máfia le ídaangiñebi

liábin oúweni joun gürígia. ¹⁵ Ítara líña gidá lumuti Jesucristu janúfude gürígia, já meja aganoúbaña quei idámuni lun anúfudei lueí oúweni. ¹⁶ Masáliragunti Crístu queísi ánjeli lun líderaguniña ánjeligu, salíti queísi wügüri garaúwarügüti lun líderaguniña gürígia líledi, ja linébaanfaangu Abrahám, ja lúnbaña jafíñerun luágu. ¹⁷ Lúnti líra, gásu meja ítara lúba lan queísi libíriña, lun liábinba lan lun ábanbei lan fádiri íñutimaati, le úaraguati, láu gudémejabu joun gürígia, lun gíñe lachibuni jafígoun gürígia láu lederegeragun lúngua luágu gurúwa. ¹⁸ Áni queíti súfuri lan, áni oúchagualeí Máfia, guetó gayáraati gíñe líderaguníwa lídan le woúchawagún.

Weírigutimaati Jesúsu lueí Moisés

3

¹ Ítara líña lubeíti, nidújeñu derégeguatiña joúngua lun Búngiu, quei jádaangiñetün lan ja únbaña wájali lan Búngiu lun jaganoún lúma siélu, téni jumá buídu lun Crístu le loúnajabei Búngiu, le gíñe fádiri íñutimaati le lánina afíñeni le wawágubei. ² Úaraguati Jesúsu lúma Búngiu lídan sun wadágimanu le únbei lanúadirei, queísi meja gíñe úaragua lan Moisés lídan sun lesériwidun jádan lufámilian Búngiu. ³ Gadünatimaati Jesúsu uweíriguni sügü láu Moisés ítara quei resíbitima lan le adügübei ában muna uweíriguni sügü táu muna to ladügüboun. ⁴ Sun muna adügarügü lumútu som gürígia, áni Búngiu adügübalin sun cátei le níjeinbei. ⁵ Ítara liñáti, úaraguati meja Moisés lídan lesériwidun jádan lufámilian Búngiu queísi ában esériwiduti lun Búngiu,

wadágimanu lé meja ladügübei, ában liyáwa inárüni le lúnbei lasúbudiragüdüniwa lídan dan le lúnbei liábin. ⁶ Ángeinti Crístu, úaraguati queísi isáani jádan lufámlian Búngiu, áni jádaangiñetiwa família jagía ánjava derégüdagu méme, ánjava gíñe afíñe darí lúmoun woñwen, gúndaañu lídan eménigini le wawágubei.

Eméraaguni joun lumútuniña Búngiu

⁷ Ligía lubeíti, lúnti wagáambuni le laríñagubei Sífiri Sándu tídan Lerérun Búngiu.

Ángein jagáamba le laríñagubei Búngiu ugúñe,

⁸ medéreratá janígi queí meja tedérerun janígi magáambaditiña ja oúchagubalin Búngiu lídan fulásu mageírawati.

⁹ Lídan bián-wein irúmu le jáubei ñi,

joúchagua jamútina binádu jagübürigu lídan fulásu ligía, líña Búngiu,

láu sun aríja jamáni buri cátei le nadügübei.

¹⁰ Ligía nagáñidunbei jáma gürígia jagía,

ába naríñagun. “Súnwandan charárañu jamá tídan janígi,

májatiña jafálaruni üma le narúfudubei joun.”

¹¹ Ligía nagáñidunbei jáma,

ába náfiñurun luágu mebélubaña lan lídoun fulásu lé yebe aráanse náalibej jabá lun jeméraagun ñi.

¹² Nidújeñu, toúnigi jumá lueí tedérerun janígi lun jadísedun lueí Búngiu le wínwanbei láu mafíñerun jumá luágu. ¹³ Lubáragiñe líra, rújuma gurásu júniwagua ságü wéyu, sun níjangua lan dan. Toúnigi jumá lueí leyéedagunün figoú, edéreragüdounme janígi, ¹⁴ lugúndun ánjava ítara méme derégüdagu

darí woúnwen lídan afíñeni le wawágubei lúmagiñe furúmiñeti, gafánraanbadiwa lúma Crístu.

¹⁵ Níjangua dimúrei le, le gíñe woúnbei, wagía le wínwanbei lídoun buri dan le.

Áanjein jagáamba le laríñagubei Búngiu guetó, medéreratá janígi quei jagüra ja magáambadibaña lun Búngiu.

¹⁶ ¿Cátañati agáambubalin lumálali Búngiu, lárigiñe, ába jagáñidagüdüni láu luríban jagáburi? Sun ja laságarubaña Moisés Ejíptogiñe. ¹⁷ ¿Cáti úma lagáñida Búngiu bián-wein irúmu? Jáma ja afígounjabaña, ja oúwegubaña lídan fulásu mageírawati, ába ligirúniwa jábu ñi. ¹⁸ ¿Cáti un láfiñura Búngiu luágú mebélubaña lan lídoun fulásu lé yebe aráanse láalibei joun lun jeméraagun ñi?

Joun ja adüraagubalin le lubeíbei. ¹⁹ Ítara líña lubeíti, goúnigi jumá lun jafíñerun meme darí lúmoun joúnwen, lugúndun ladüga mafíñeni le jawágubei binádu wagübürigu, siñá lubeí meja jebélurun lídoun fulásu le aráanse láalibei yebe Búngiu jabá.

4

¹ Guetó lubeíti níjeingua béna júnren woun lun gayára lan webélurun lídoun eméraaguni le aráanse láalibei Búngiu woun siélu, lúnti goúnigi wamá, siñadügü liñeín lebélurun ában wádaangiñe, dánme lachülürün óra lun woúnwen. ² Lugúndun apúrichijoúali gíñe ugánu luáguti asálbaruni woun queísigubeirügü joun binádu wagübürigu, mesériwinti lun ni cáta joun jagáambuni ugánu ligía lugúndun agáamba jamúti, mafíñerunga luágú.

³ Ánjeinti wagía le afíñeelebei, wagíaba ebélura lídoun eméraaguni le, le uágubei laríñaga Búngiu.

Ligía nagáñidunbei jáma,
ába náfiñurun joun luágu mebélubaña lan lídoun fulásu le aráanse náalibei yebe jabá lun jeméraagun.

Ítara líña lerérunt Búngiu jawágu binádu wagübürigu. Aráanserúati fulásu lánina eméraaguni joun lúmagiñe wéyu le lagúmuchuni Búngiu ladügünü uboú, ⁴ queísi labürüdüniwa tídan Lerérunt Búngiu luágu lisédün wéyu.

Ába leméraagun Búngiu lídaangiñe sun luwádigimari luágu lisédün wéyu.

⁵ Aríñawagúaya ligía tídan Lerérunt tugúya ítara.

Mebélubaña lídoun fulásu le aráanse náalibei yebe jabá lun jeméraagun.

⁶ Láu dimúrei buri le, subúdi wamúti luágu aráanserúañu lan fulásu lánina eméraaguni jabá gürígia, ja binádu wagübürigu, ja furúmiñebaña agáambei ugánu lánina asálbaruni, mebélutiña ladüga mafíñeni le jawágubei lun Búngiu. ⁷ Ligía laráanserunbei Búngiu ámu dan lun gayáraabei lan jebélurun iséri gürígia lídoun jeméraagun, lugúndun adímurejati Búngiu lídaangiñe lé meja laríñagubei Davíd sarágu dan lárigiñe, tídan Lerérunt Búngiu.

Ugúñe, láu jagáambuni le laríñagubei Búngiu, medéreratá janígi lun.

⁸ Lun jamúga fulásu lan lé meja ñíjin lubeí lanügaña Josué Israelítagu fulásubei lánina eméraaguni le uágubei ladímureja Búngiu, madímurejaanyati jamúga Búngiu sarágu irúmu lárigiñe jebélurun Israelítagu lídoun jageíra luágu

“ugúñe lan dan” lun jagáambuni Búngiu, gayára lámuga jebélurun lídoun jeméraagun. ⁹ Ítara líña lubeíti, níjeingua ában eméraaguni le gumúti joun lánigu Búngiu, ¹⁰ lugúndun le ebéluruti eméraagua lúma Búngiu siélu, eméraaguati lueí luwádigimari ítara quei leméraagun meja Búngiu lueí luwádigimari lárigiñe ladügünü uboú. ¹¹ Lúnti lubeíti wafíñerun le tímatimaati luágu Jesucristu lun gayára lan webélurun lídoun eméraaguni siélu, faladügü liñalin ában wádaangiñe jáni já meja mafíñerunbaña jémpulu, ábame lefériderirun.

¹² Lugúndun mítaraantu Lererun Búngiu queísi ában cátei le jilálibei, lubáragiñe líra, gabáfuti lun lasáansiraguni wagáburi. Belútu tídoun wanígi queísi ában efeín to biángua tamána, belú tugúya chülü túmoun wawáni lúma wáni espíritu. Furáangugüda tumúti sun warítagun lúma sun wayúmajan, arúfuda tugúya cátañañadiwa lan. ¹³ Úati ni ában gürígia le ladügübei Búngiu lun gayára lan larámudagun lueí laríjin Búngiu, furáanguti sun cátei lun, le únbei lúmaba lan wagúsera.

Jesúsu wafádiriñebi le tímatimaati

¹⁴ Jesúsu le Liraü Búngiu, ligía wafádiriñebi le tímatimaati, le belújalibei siélun lun laráramun ligíbugiñe Búngiu abúyeija luágu wafúleisein. Ligía lunti lubeí derégüdagu méme wamá lídan ligáburi wafíñen. ¹⁵ Gayáraati gudémejabu lan Jesucristu le wafádiriñebi woun luágu wadébilin, lugúndun ligía guánarügü súfuriti sun luwúyeri oúchawaguni quei wagía, mafígounjaanti. ¹⁶ Ligía lúnti lubeí wayárafadun lun Búngiu le jínsiñejabúbei woun, láu

afíñeni, lun gudémejabu lan woun, íderagua láwame láu lareíni lídan wemégeirun.

5

¹ Según wagáburi, wagía juríu, ságü ában fádiri le íñutimáabeí anúadajoúati wádaangiñe lun ligíaba lan wachügündina ligíbugiñe Búngiu, lun gíñe líchuguni edéweejani lun Búngiu lueígiñe joúbadina gürígia, lúma adágaragüduni luágu lifígoun lúma luágu jafígoun jíbiri gürígia. ² Quei débili lan fádiri guánarügü quei furúmieguarügü gürígia, gayáraati gudémejabu lan joun gafígountiña jáma acháragadutiña, ³ áni ladüga lidébilin guánarügü queísi furúmieguarügü gürígia, gásu gíñe ladágaragüdün luágu lifígoun guánarügü queígubeirügü luágu jafígoun jíbiri gürígia.

⁴ Siñáti ladáagun ában gürígia lúngua fádirime le íñutimaabeí láu láni lúngua, Búngiu anúadirubalin, rúleí ubáraü le lun queísi meja lasúseredun lun Aarón lé meja furúmiñeti fádiri le íñutimaabeí.

⁵ Ítara líña lasúseredun lúma Crístu, máma ligía íchaagubeí lúngua fádirime íñutimaati láu láni lúngua, Búngiu íchugubalin ubáraü weíriguti le lun queí buga laríñaguni lun.

Niraü amürü,

rúnaali ubáraü le bun ugúñe.

⁶ Aríñagati gíñe tídan méme líburu to Lerérun Búngiu.
Fádiri amürü lun sun dan,
le líbe Melquisedéc.

⁷ Dán meja le laganoúnbei Crístu ya uboúagu, ayúmuraguati meja láu umálali jéreti lúma sarágu águiraü lun Búngiu le gabáfubeí lun leséfuruni

lídaangiñe oúweni le lúnbei lasúfurirun. Ába lagáambuni Búngiu ladüga derégeguñu líña lan Crístu lúngua lun lugúndan Búngiu. ⁸ Láu sun Liraü lan Búngiu Crístu, chülüti dan lun larúfuduni lagáambadi láu lawánduni asúfuriruni. ⁹ Nübinti lun ábanbei lan asálbaragülei le gumúti láu lasúfurirun, lun giñe ligíaba lan íchigei asálbaruni le magúmuchaditi joun sun ja ñüdüntiña láu le lubeíbei. ¹⁰ Ába lanügüni Búngiu Crístu quei fádiri íñutimaati líbe Melquisedéc.

Wuríbani le líchugubei lígirúniwa afíñeni

¹¹ Gíbeti lúnti waríñaguni jun luágu Crístu lúma Melquisedéc, jénreenguti laríñawagún furáangu, lugúndun siñá lan gunfaráanda jumáni. ¹² Sügjali sarágu dan lúmagiñe jasálbarun, lúnti jamúga gayáraajali lan jarúfudajani Lerérun Búngiu joun ámu, áni busén mémegidün narúfudajaniya buri cátei létima ménreengúnbei lídaangiñe Lerérun Búngiu jun. Irájüñügidün lídan jafíñen, queísi irájüñü ja gásubaña játun míligi lubáragiñe jamúga jeígin eígini le dëgüdati. ¹³ Afíñetiña ja buséngiñabaña larúfudajoúniwa cátei létima ménreengúnbei tidaangiñe Lerérun Búngiu joun, ítara jáña quei irájüñü ja gurágíña—úagili gunfaráanda jamáni Lerérun Búngiu buídu. ¹⁴ Ja weínamujañabaña lídan jafíñen, subúditi Lerérun Búngiu joun buídu, subúdi jameí arúfudajani le buídubei lúmoun le mabuídunbei.

6

¹ Queímoun méme lubeíti wabáruaguóún lídan wasúbudin luágu Lerérun Búngiu, ígira wamámugei

arúfudajani le ménreengúnbei libügürü Crístu lun watúriajani lujúlin-ägei. Marítagua wamá luágurügü lébu wafíñen, queí buri ligirún binádu igáburi le málati, lúma buri afíñeni luágu Búngiu,² arúfudajani luágu badísei, líchugúniwa újabu jábulugu affíñetiña, jásaarun jiláaňa lídaangíñe oúweni, lúma lagúmujoún lagúseragüduniña Búngiu gürígia, ³ queímoun wabáruaguóún lídan wasúbudiruni lujúlin-ägei Lerérun Búngiu, láu lubáfu wawágu.

⁴ Gürígia ja resíbi jamáalibei larúgounga ában weíyaasu, resíbi jameí Crístu queísi jasálbaragüle, resíbi jameí gíñe Sífiri Sándu, ⁵ geféentíña luágu ugúndani le jasándirubei láu jalíjanun Lerérun Búngiu, lúma lubáfu Búngiu le siélubei jawágu ya uboúagu— ⁶ ánjein jíchiga janágan luágun Crístu lárigiñe sun cátei líra, ába jagíribudun járgoún lídoun binádu jagáburi, siñáalime jaságürijan, siñáalime gíñe lánigu jamá Crístu. Lun jamúga jíchuguni janágan luágun Liraü Búngiu lárigiñe jafíñerun luágu, queísigubeirügü jamúga jádaraguñeinya lan luágu gurúwa, jéjerajaña gíñe láu jagíbugiñe gürígia. ⁷ Gürígia ja eíbugubaña buídu lúma Crístu, ítara jáñia quei múa le achúurubalin júya le áburujabei luágun, ában líchugun múa ligía ában alúbajani buíti joun ja ñadágimeinbalin, ladüga binílaali lán buga Búngiu múa ligía. ⁸ Gürígia ja íchugubaña janágan luágun Crístu, ítara jáñia quei múa le ñí lumuti lájücha jíyu lúma lagübüri jíduru, úati ju lan lun ni cáta. Láburujaba lábun líñaragun Búngiu, ábame lagudún.

Eménigini le adiügübei lun derégüdagu wamá

9 Láu sun wadímurejan ítara, nidújeñu jínsiñetiña nun, afíñetiwa luágu ítara júba lan queí múa le íchugubei inádiri buíti, áni jibíjubei sun abíniruni le ñübinbei woun luágu wasálbarun. **10** Lugúndun úaraguati Búngiu, áni mabúlieidun lubeí le adüga jumáalibei, lúma ínsiñejabuni le arúfuda jumáalibei lun láu jíderaguniña jidújeñu luágu afíñeni, cátei le anjünjaguabei adügei. **11** Buséntiwa lun ítara méme lan cáda ában jídaangiñe, arúfudei afíñeni le darí lúmoun joúnwen, lun gayáraabei lan jibíjini le jagúrabubei—lun jebélurun siélun. **12** Mabúseerúntiwa lun jamágualigudun lídan cátei le láni Búngiu, busénrugiútiwa lun jáyeijani jagáburi já meja afíñebaña buídu buídu luágu Búngiu, awánda jameí sun asúfuriruni luágu, ába jerésibiruni le uágubei laríñaga Búngiu luágu líchugubei lan jun.

13 Dán meja le laríñagubei Búngiu lun Abrahám luágu labínirubei lan, fiñúti luágu guánarügü líri ladüga úa lan ámu weírigutimáati lueí lun láfiñurun luágu, **14** ába laríñagun. “Nabínirubadibu sarágu, níchuguba gíñe sarágu adügawaguni bun.” **15** Agúrabajati Abrahám láu gurásu, ába lerésibiruni le uágubei laríñaga Búngiu lun. **16** Dan le jáfiñurun gürígia, luágu ában le weírigutimáati javeí jáfiñura, áni choúrujaña ligíati ában cátei láu fiñún, úaali ámu cátei lun laríñawagún. **17** Ligía lachoúrurunbalin Búngiu lerérun láu fiñún, lugúndun busén lan larúfuduni furáangu woun, wagía le lúnbei werésibiruni lalágaante Abrahám, luágu lagúnfulirubei lan lerérun luágu wasálbarun, masáansirunga ni cáta lídaangiñe. **18** Rúlaali Búngiu lerérun woun, rúleí láfiñurun

luágu, bián cátei ligía, gayáraati weménigidun luágu, ladüga siñá lan leyéejan Búngiu. Áni láu cátei ligía, sun ja ñübinbaña lun Búngiu lun jasálbarun, gayáraati janügün gurásu, gayáraati jasúbudiruni le tímatimaati luágu jasálbaruba lan áni jebéluruba siélun. ¹⁹ Ágüdaja lumútu eménigini le wawáni derégüdagu, choúruňu, queísi lágüdajanun oúnguru ugúnein derégüdagu. Choúruwaňu líňa eménigiruni le wabíjibeí buídu buídu, ragúňu líňa luágu Búngiu lídan fulásu sándutimáati siélu, ²⁰ le ñíjin lubeí lebélura Jesúsu ában weýaaasu wawágu lun ladáraruni ūma wabá. Níjein ñi guetó afádirija wawágu ligíbugiňe Búngiu queísi ában fádiri iñutimáati le líbe Melquisedéc.

7

Jesúsu fádiri líbe Melquisedéc

¹ Melquisedéc le, urúei lídan meja fulásu le góribei Sálem, lufádiriňein gíñe Búngiu le iñutimáabei. Dan le lagíribudunbei Abrahám wuríburugugiňe lárigiňe lagáňeiruni wuríbu jawágu urúeigu, ába láfuridun Melquisedéc lubároun, ába labíniruni, ² ába líchuguni Abrahám ában lídaangiňe cáda díisi lídaangiňe le lagáňeirubei lídan wuríbu lun. Míni lan íri Melquisedéc lídan furúmiňeti cátei, “urúei richáguati” queí mejati lurúeite lubeí Sálem, áni “darángilaü” míni lan Sálem, ítara líňa lubeíti “lurúeite darángilaü” Melquisedécbei. ³ Ibídiňewati ca lan lagübürigubaña, ibídiňewati ni cáta libügürü lagüriajoún ni libügürü loúnwen, liyáwa Liraü Búngiu ligía, ában fádiri lun sun dan.

⁴ Arija jumeíti luágu weírigu lán meja Melquisedéc. Abrahám guánarügü lé meja binádu wadúje, rúlumuti ában lídaangiñe cáda díisi lun lídaangiñe le lagídarubei jaweí urúeigu lídan wuríbu. ⁵ Según lilúrudun Moisés, fádirigu ja linébaanfaangu Leví lúnti jagúburajani ában lídaangiñe cáda díisi jámagiñe gürígia lídaangiñe sun cátei, láu sun jadújeñu jamá, linébaanfaangu Abrahám jáledi. ⁶ Ánjeinti Melquisedéc, láu sun máma lan linébaanfan Leví, agúburaja lumúti ában lidíisin cátei lueí Abrahám, lé buga erésibirubalin dimúrei lúmagiñe Búngiu. Ítara líña labíniruni Melquisedéc Abrahám, ⁷ áni siñáti lasígeneruni ni ában luágu weírigutima lan le abínijabéi sügü láu le abínirúabe. ⁸ Ya wádan, fádirigu ja erésibirubalin cáda lidíisin cátei, wügüriña goúwedaditiña, ánjeinti luágu Melquisedéc, tadímurejan Lererun Búngiu luágu quei luágu ában le wínwangili. ⁹ Áni gayáraati laríñawagún luágu Leví jáu sun fádirigu ja linébaanfaangu ja agúburajabalín cáda lidíisin cátei guetó, luágu fáyei jamáni gíñe lun Melquisedéc lídan óra le lafáyeirunbalin Abrahám lun, ¹⁰ lugúndun lídan ában oúbaü, barü lumutiña buga Abrahám linébaanfaangu ja magüriaajoúngiñabaña lídan lúgubu dan le láfuridunbei Melquisedéc lubároun.

¹¹ Jádaangiñe fádirigu ja linébaanfaangu Leví jerésibirei Israelítagu lilúrudun Moisés, áni Aarón furúmiñetibej jafádirin. Gürígia ja afálarubalin lúrudu ligía, lun jamúga gayára lan jasálbarun le tímatimaati lueígiñe, memégeirunwali jamúga lachülaagun ámuya fádiri, máma líbe Aarón,

líbe Melquisedéc. ¹² Lugúndun dan le liábin fádiri lídaangiñe ámu adügawaguni, sáansiwati gíñe lúrudu lé buga lábugiñebi lafádirija. ¹³ Wabúreme Jesucristu, queísi fádiri lídaangiñe ámu adügawaguni queísi Melquisedéc, sáansiguati gíñe lúrudu le lábugiñebi lafádirija. Taríñajare Lerérun Búngiu luágu lídaangiñeti lan ámu liraü Israél lueí Leví liábin Crístu—ában adügawaguni le úagilibei ni ában jádaangiñe afádirijati. ¹⁴ Lugúndun subúdiwati buídu luágu jádaangiñe lan linébaanfaangu Judá liábin Wabúreme Jesucristu, áni maríñagunti Moisés ni cáta jawágu adügawaguni ja dan le ladímurejaanbei jawágu fádirigu.

¹⁵ Áni furáangutimáati le dan le liábin Jesucristu lun lafádirijan queísi Melquisedéc, ¹⁶ máma láu ában lúrudu le aríñagubei cába lan ídaangiñe adügawaguni liábin, liábin lun fádiribeí lan lugúndun gabáfu lan lun labágaridun lun sun dan. ¹⁷ Niján le laríñagubei Búngiu luágu Jesucristu.

Ában fádiri amürü lun súnwandan,
le líbe Melquisedéc.

¹⁸ Gumúguati lubeíti binádu gumádi le lilúrudunbei Moisés, le lábugiñebi jafádirijan Levítagu, lugúndun nírein lan mégeiti luágu, ¹⁹ mabáfuti lúrudu ligía lun lasálbaruniña gürígia lídaangiñe jafígoun. Lewéñeguati, níjein ában iséri aráanseruni le buítimaati, le ídaangiñebi gayára lan wayárafadun lun Búngiu.

²⁰ Áni láu ában fiñún ladügei Búngiu aráanseruni le lun Jesúsuba lan wafádiriñe. ²¹ Ja jíbiri fádirigu, máfiñurunwati dan le líchugunbei jafúlasun joun,

ánjeinti luágú Jesúsu, le láubei fiñún líchugúa lufúlasun lun, laríñajare tídan Lerérun Búngiu.

Áu Búngiu le Abúremeinbei, fiñújadina bun, masáansiragun nubeí narítagun.

“Ában fádiri aműrү lun súnwandan, le líbe Melquisedéc.”

²² Ligía Jesúsu lubeí achoúrurubei ában darádu buítimaati lueí le furúmiñeti. ²³ Já meja jíbiri fádirigu, chülütiña agíbedagua lugúndun quei ába lán buri joúnwen, siñáti jasígirun, ²⁴ áanjeinti Jesúsu, quei moúnwen lan, másüğürünbei lifisiute queísi fádiri lúmoun ámu. ²⁵ Ligía gayára lubeí lasálbaruniña ja ayárafadubaña lun Búngiu lídaangíñe le tímatimaati lun súnwandan, lugúndun gabágariti súnwandan lun layúmuragun lun Búngiu jawágu.

²⁶ Jesúsu lubeíti fádiribei íñutimáati le wabúseerúbei. Jarúma ligía, úati wuríbani lídan, ni figoú, máma ligía ában jáma gafígoountiña, iñurúa ligía íñutima lueí sun cátei siélu lun lañúurun lúma Búngiu. ²⁷ Mítaraanti quei jíbiri fádirigu íñutimaatiña ja gásubei jáfarun anímaalu lun jadágaragüdüniña quei sacrificisu ságü wéyu, furúmiñe luágú jafígooun guánarügү, lárigiñe luágú jafígooun jíbiri gürígia. Lubáragiñe líra, adüga lumúti Jesúsu sacrificisu ábanrügү weíyaasu dan le líchaagunbei lúngua lun loúnwen luágú jafígooun gürígia. ²⁸ Wüguriña ja débilibaña, jagía líchugubaña lilúrudun Moisés queísi fádirigu, áanjeinti lárigiñe lidáani lúrudu, ába láfiñurun Búngiu luágú Liraü lun ladügünü fádirime, le buídubei adügün le gumúti lun súnwandan.

Jesúsu búyei lun ában iséri darádu

8

¹ Le buítimaabei lídaangiñe sun le waríñagubei, luágu ítara líña lan wafádirin le íñutimaabei, áni ñurújali lueígiñe loúnwenren Búngiu siélu, ² áni lesériwiduña queísi fádiri lídan fulásu le sándutimáabei le ladügübei Wabúreme Búngiu yágüta siélu, máma fulásu le sándutimáabei le jadügübei gürígia ya uboúagu. ³ Sun fádiri íñutimaati líchugúniwa lun líchugun edéweejani lúma adágaragüdüni lun Búngiu, ligía gásu lubeí gíñe níjein lan som cátei lúnti ladágaragüdüni Jesucristu lun Búngiu. ⁴ Lun jamúga yáñein lan Jesucristu uboúagu, mámañein jamúga fádiri, lugúndun añájeingua fádirigu adágaragüdütiña le uágubei laríñaga lilúrudun Moisés. ⁵ Fádirigu ja, jadügüni jawádigimari láu buri cátei le liyáwarügüti lé buri siélubei. Subúdi wamúti luágu iyáwaü lan, lugúndun le lubábei ladügünun Moisés lúban Búngiu, ába laríñagun Búngiu lun. “Adügabeítia sun cátei queísi iyáwaü to narúfuduboun bun luágu wübü.” ⁶ Weíriguti lafádirijan Jesucristu sügű láu jafádirijan fádirigu uboúagu, queísigubeirügü buítima lan darádu le uágubei labúyeija lúma Búngiu luágu jáni gürígia fuleísei uboúagu, áni buítimaati cátei le líchugubei iséri darádu ligía.

⁷ Lugúndun lun jamúga meja buídu lan furúmiñeti darádu le gumúti, le ladügübei Búngiu jáma binádu wagübürigu lídaangiñe Moisés, memégeirúnwati jamúga ábanya libíaman darádu. ⁸ Magúndaatí buga Búngiu laú furúmiñeti darádu ladüga mabáfu jamá binádu wagübürigu lun jagúnfulirun lúma darádu ligía. Ába laríñagun tídan

Lerérun.

Laríñajare Jabúreme Búngiu. Lachülüruba wéyu
lun nadügün iséri darádu jáma buri linásifun Judá
lúma Israél.

⁹ Mítaraanbei quei darádu le nadügübei jáma binádu
jagübürigu

le wéyu le nárügdünbalin jájabu lun naságaruniña
Ejíptogiñe,

magúncilirun jamúti meja nidáradun ligía,
ligíati nígirunbáliña joúngua, líña laríñagun Búngiu.

¹⁰ Niján darádu le lúnbei nadügüni jáma linásifun Is-
raél lárigiñeme buri wéyu ligía, líña laríñagun
Jabúreme.

Níchugubei nugúmadin lídoun jarítagun,
ábame nabürüjani tídan janígi.

Áubati Jabúngiute, jagíame nánigu.

¹¹ Memégeirúnwabei lun larúfudajoúniwa nuágu,
maríñagunbei wügüri ni lun lidúje ni lun libíri lun
jasúbudiruni Búngiu le Jabúremebi,

lugúndun jasúbudirubadina súngubei,
lúmagiñe le ñüraütimaabei darí lúmoun le
weíritimaabei jádaangiñe.

¹² Ferúduna nubeí wuríbani le jadügübei,
nabúlieidubei jafígoun lun sun dan.

¹³ Adímurejaali ligía Búngiu luágu ában iséri darádu,
rúlaalírugü líña le furúmiñeti quei binádu, áni cátei
le binádujalibe, mayúsurunwadüguyaali.

9

*Lúban Búngiu to uboúaguna túma Lúban Búngiu to
siéluna*

¹ Lídan meja le furúmiñeti darádu le ladügübei
Búngiu jáma binádu wagübürigu, rúlumuti meja

gumádi joun ída lúba lan jájuduragun lun, ñíñoun gíñe ában muna to sánduboun ya uboúagu to lúbanboun Búngiu. ² Ítara líña ligáburi taráanserún muna tugúya. Múnada, ñíñein bián rúmu, lidan furúmiñeti rúmu le gíribei Fulásu Sándu, ñíñein lébu sanúdelu lúma dábula le ñí tubei fein to biníwaboun. ³ Ñíñoun ában bélù labádinagua bián rúmu ligía, Fulásu le Sándutimáabei líríbei libíaman rúmu. ⁴ Lidan rúmu ligía, ñíñein ában latárü gólu lun lágudajoún cupáli ñi, túma bágusi to lánina darádu, gólu sun toúba. Turágeirugu bágusi tugúya, ñíñein ában ágeidinaü gólu le gádaanbalin eíginí le gíribei maná, ñíñein gíñe luwénwen Aarón le ájüchagubei, lúma dübü le uágubei labürüjoúa dísi gumádi le líchugubei Búngiu lun Moisés. ⁵ Toúgiñe bágusi tugúya, ñíñoun jayáwa querubínes, ja queísigubeirügübaña ánjeligu, arúfuda jamúti querubínes jagía luágu ñíñein lan Búngiu lidan fulásu ligía. Darúguatiña táo bágusi tugúya, le ñí lubei ferúdunawa lan figoú, láu jarúna. Mabúseerúntiwa wadímurejan sarágu luágu buri cátei le guetó.

⁶ Aráanseñu líña buri cátei ítara, belútiña fádirigu lídoun Fulásu le Sándubei ságü wéyu lun jafádirijan. ⁷ Ánjeinti lídoun Fulásu le Sándutimáabei, fádiri rügüñein íñutimáati ebélura ñíjin ában weíyaasu lidan irúmu, áni dan le lebélurun, gásu lanügün játa anímaalu lun ladágaragüdüñ luágu lifígoun guánarügÜ lúma luágu jafígoun gürígia. ⁸ Láu cátei le, larúfudajaña Sífiri Sándu woun luágu sun lan seríwigili lan Fulásu le Sándubei lúma buri sun igáburi le adügübei ñi, madárarúngili üma

lídoun Fulásu Sándutimáati. ⁹ Sun igáburi lé meja adügűwabei lábugiñe binádu lidáradun Búngiu, liyáwa iséri lidáradun Búngiu wáma le seríwigilibei lídan dan le. Cátei lé buri meja íchugúbei lun Búngiu, lúma cátei le adágawagüdűwabei lun lábugiñe binádu darádu, siñáti meja larúmadagüdünun jawáni ja agúnfulirubaña lúma Búngiu ítara. ¹⁰ Lúrudu buri lánina binádu darádu luágu jagúnfulirun lúma Búngiu, luáguti eígini le lúnbei jeígin gürígia, uníñein le lúnbei játuni, lúma buri igáburi lánina arúmaduni, mabuíduragüdün lumútu buri cátei líra uwáni, lúntirügü lesériwidun darí lasáansiruni Búngiu sun cátei láu liábin Crístu.

¹¹ Láu liábin Crístu, guetó ligía fádiri íñutimáabei luágu iséri darádu le íchugubei ubuíduni woun sügű láu le binádubei. Lúban Búngiu le ñí lubei lafadírija, buítimaatu sügű táo gó meja uboúaguboun. úati mégeiti tuágu, ladüga máma jadüga gürígia muna to siéluboun, to uáguboun nadímureja. ¹² Belújali Crístu lídoun Fulásu Sándutimáati siélu le ñí lubei Búngiu, máma lun ladágaragüdün játa gábara jáma bágasu ñübürigiña luágu jafígoun gürígia, dagágüda lumúti líta guánarügü. Láu ábanrügü lebélurun, ligía ibíjaali asálbaruni magúmuchaditi woun. ¹³ Inárüni luágu lábugiñe lan binádu darádu, gabáfuti meja játa bágasu jáma gábara, lúma jabáligin bágasu ñübürigiña, lé buri áturawagúbei jawágun ja marúmanbaña, lun ledéregeruniña lúma lun larúmadagüduniña boúgudigiñe jabíti ligíbugiñe Búngiu. ¹⁴ Áni ánjein ítara líña lubeí, igúbumégia gabáfutima lan líta Crístu! Lídaangiñe Sífiri Sándu le magúmuchadibe, rúguati Crístu lúngua lun

Búngiu quei ában adágaragüduni luágu wafígoun le úati dáseiti luágu, áni jarúmagüda lumútu líta wawáni, gidá lumútiwa lídaangiñe lidíjeri arítaguni luágu wagúnfulirun lúma binádu darádu, adüga lumútiwa lun wabúseerun wesériwidun lun Búngiu le wínwanbei.

¹⁵ Ligía Jesucristu lubeí búyeibei lun ában iséri darádu le adüga láalibei Búngiu wáma. Loúnwenbei Crístu lun ferúdunawa lan figoú le adügübei lábugiñe binádu darádu, lun gíñe ja lan únbaña wájali lan Búngiu lun lánigu jamá, gayára lámuga jerésibiruni labínirun Búngiu le laríñagubei luágu líchugubei lan queísi alágan. ¹⁶ Lugúndun dan le líchugun ában gürígia lújabu árigi tuágu ában gárada luágu alágan, mabáfutu gárada tugúya darí lun lasúbudirúniwa luágu jiláali lan gürígia ligía. ¹⁷ Mebégitu gárada tugúya dan le wínwangili gürígia ligía, darí dan le jiláali. ¹⁸ Ligía gíñe láu lubeí léserun jítaü ladügúwa furúmiñeti lidáradun Búngiu jáma lumútuniña. ¹⁹ Subúdigüda lumúti Moisés sun lugúmadina lúrudu joun sun gürígia, lárigiñe, ába lanügün gamísá funátu lúma lilímun isópo, ába ladüdüragüduni lídan dúna lúma játa bágasu ñübürigiña jáma gábara, ába labájichagunun lilíburuna lúrudu jáma gíñe sun gürígia. ²⁰ Ábati laríñagun joun. “Niján jítaü le achoúrurubalin lidáradun Búngiu júma.” ²¹ Bajígua lumútu gíñe Moisés Lúban Búngiu lúma sún buri cátei le ayúsurubei lídan jájuduragun lun. ²² Según lúrudu ligía, jarúmagüdúwati sun líbe-ágei cátei láu jítaü, áni úati ferúdunawa lan figoú ánjein úa láwiyurun jítaü.

Lachíbuni loúnwen Crístu wafígoun

²³ Busénwati lubeí mejati ladágaragüdúniwa játa anímaalu lun larúmadawagüdün buri cátei le, sun líra, iyáwaü rügüñein lun cátei le inárüiniti le siélubei, le ñí tubei Lúban Búngiu tímatimaatu, áni busénwati ladágaragüdúniwa jítaü le buídutimaati sügü láu játa anímaalu luágú cátei lánina siélu.

²⁴ Mebéluti Crístu tídoun Lúban Búngiu tugúra to jadüga wügüriña ya uboúagu, to meja tiyáwarügüboun Lúban Búngiu to tímatimaatu siélu, siélun méme lebélura, le ñí lubei larúfudagua lúngua guetó ligíbugiñe Búngiu lun lafadírijan luágú wafúleisein. ²⁵ Belúti fádiri ífíutimaati le juríu lídoun Fulásu Sándutimaati ában weíyaasu lídan irúmu lun ladágaragüdün jítaü le máma líta, ánjeinti Crístu, míchaagunti lúngua quei adágaragüdúni sarágu weíyaasu lun lachíbuni figoú. ²⁶ Lun jamúga ítara líña lan, gásu jamúga loúnwen sarágu weíyaasu lúmagiñe ladügún uboú. Masúseredunti ítara, lubáragiñe líra, dan le lagúnciruña lán buri dan, chülügunaali Crístu ábanrügü weíyaasu, íchaagueina lúngua lun lagídaruni figoú. ²⁷ Ítara quei sun lan gürígia lúnti lan joúnwen ábanrügü weíyaasu, lárigiñeme ábame jagúserawagüdün, ²⁸ Ítara líña gíñe líchaagun Crístu lúngua ábanrügü weíyaasu lun lagídaruni jaffígoun gürígia. Lachülürüba wéyu lun lagíribudun Crístu uboúagun, mámaalime lun lagídaruni figoú liábin, liábinba lun lanügüniña sun ja agúrabubalin liábin siélun lun jabíjini sun cátei lánina jasálbarun.

10

¹ Lilúrudun Moisés liyáwa rügüñein méja buri cátei buíti lé meja lúnbei lanügüni Crístu joun gürigia, le lásiñerubei lúrudu íchiga joun. Ja lubeíti ayárafadubaña lun Búngiu lídaangiñe játa anímaalu le adágaragüdúwabei lun Búngiu según lilúrudun Moisés, lé buri adágaragüdúwabei ságü irúmu, siñáti meja jadáriruni jabuídurun le gumúti ítara. ² Lun jamúga gayára lan labuíduragüduniña lúrudu le gumúti ligíbugiñe Búngiu, ába jamúga madügünjali lan adágaragüduni buri le, lugúndun ja adügübalin, láu jamúga jarúmadun ában weíyaasu lídaangiñe jafígoun lun súnwandan, masándiragunjaña jamúga joúngua láu dúru luágu figoú. ³ Seríwiti adágaragüduni buri le lun larítaguagüduniña luágun jafígoun ságü irúmu, ⁴ quei siñá lubei lagídaruni játa bágasu lúma játa gábara figoú.

⁵ Ligía laríñagunbei Crístu lun Búngiu dan le lebélurunbei uboúagun. Mabúseerúntibu adágaragüduni ni anímaalu íchugúti bun, aráanserügütibú ában úgubu nun lun nedéregeruni bun.

⁶ Magúndaantibu láu buri jagudún anímaalu luágu latárü bun, ní buri láu adágaragüduni lun ladáuragun figoú.

⁷ Ábati naríñagun. “Ñúbinjadina uboúagun lun nadügüni bugúndan, Nubúngiute, ítara queísi bürüwañu líña lan nuágu tídan Berérun.”

⁸ Furúmiñe, laríñaga luágu mabúseerun lan Búngiu, magúndan ligía, láu adágaragüduni, ni jáu anímaalu

íchugúti lun, ni anímaalu gudáwati luágu latárü, ni adágaragüduni lun ladáuruni figoú, láu sun lán buri cátei le uágubei laríñaga Búngiu lídaangiñe Moisés joun gürígia lun jadügünü. ⁹ Laríñaga Crístu lárigiñe. “Ñübinjadina lun nadügünü bugúndan, Búngiu.” Laníchigu líra, ñübinjali Crístu uboúagun lun lagúmuchaguagüduni igáburi le ladágaragüduniwa anímaalu, lun líchaagun lúngua lewéñegua. ¹⁰ Ligía lugúndanbei Búngiu, lun larúmadagüdüníwa ligíbugiñe láu loúnwen Jesucristu ában weíyaasu lun sun dan luágu wafígoun.

¹¹ Sun fádirigu juríu, ságü wéyu jadügünü buri ában méme adágaragüduni, láu sun siñá lan lagídaruni adágaragüduni ligía figoú. ¹² Ánjeinti Jesucristu, ában rügüñein weíyaasu líchaagun lúngua luágu figoú lun sun dan, ábatí lagíribudun siélun, ába lañúurun lueígiñe loúnwenren Búngiu. ¹³ Níjein ñi guetó agúrabaja líchuguniña Búngiu láganíñu lábugiñoun lubáfu. ¹⁴ Láu loúnwen ábanrügü weíyaasu, ába labuíduragüduniña lánigu Búngiu, le gumúti, lun sun dan. ¹⁵ Choúru lumúti gíñe Sífiri Sándu cátei méme ligía woun, lugúndun laríñaga le laríñagunbei Búngiu.

¹⁶ Darádu le lúnbei nadügünü jáma lárigiñeme buri wéyu ligía, ítara lúba, líña laríñagun Búngiu. Níchugubei nugúmadin tídoun janígi, ábame nabürüduni jarítagunrugu.

¹⁷ Lárigiñe laríñaga.

Marítagundügyaadínáme luágu jafígoun ni luágu wuríbati buri le jadügübei.

¹⁸ Dan lubeíti le ferúdunawaali figoú lun sun dan, memégeirunwali ámu adágaragüduni luágu figoú.

Lúnti wayárafadun lun Búngiu

19-20 Ligía lubeíti nidújeñu, láu loúnwen Crístu luágu wafígoun, gayáraajali wayábin ligíbugiñe Búngiu manúfudeiga. Úaaru bélu lun teréderuníwa lueí webélurun lídoun Fulásu le Sándutimáabei, le ñí lubei Búngiu, gidá lumutu Crístu bélu tuguya láu loúnwen. Junréenti ában iséri üma woun lúmoun Búngiu, ában üma le anügübalíwa lídoun ibágari magúmuchaditi. **21** Jesúsu wafádiriñebi íñutimaati tídan Lúban Búngiu siélu, **22** ligía lúnti lubeí wayárafadun lun Búngiu láu tarúma wanígi, lúma láu sun wafíñen derégüdagu luágu. Jarúmagüda láaru wanígi lun masándiragun wamá woúngua láu dúru luágu figoú lárigiñe lachibúniwa, badíseijadiwa láu dúna jarúmati. **23** Ítara méme wamá derégüdagu lídan wafíñen, masáansiragúnga, lugúndun gayára lan weménigidun luágu Búngiu lun lagúfuliruni lerérun lun líchuguni ibágari magúmuchaditi woun. **24** Lúnti gíñe wáfaagun wíderaguniña wíbirigu lun jínsiñejabu jamá, lúma lun jadügüni le buídubei. **25** Moún lumuti wafálaruni jémpulu jáni ja jéchubaña lun mídin jamá lídan wadámuridagun, wagía afíñetiña, le lúnbei wadügüni, lun wíchugun gurásu joun wíbirigu, guetótima láu aríja wamáni luágu yaráfaali lan luwéyuri Wabúreme Jesucristu lun lagíribudun uboúagun.

26 Lugúndun ánjava afígounja láu wíchuguni wanágan luágu Crístu lárigiñe wasúbudiruni luágu ligía rügűñein lan agídarei figoú, úaali ámu luwúyeri lun wasálbarun lídaangiñe wafígoun. **27** Ában rügáali cátei lun wagúrabajani, lun lagúseragüdüníwa Búngiu láu ában lanárimé igáñi,

ábame wagünrichawagún jáu sun jíbiri láganíñu Búngiu lídan wátu geméti. ²⁸ Dan le ladüraaguni ában gürígia lilúrudun Moisés, áni añájein biáma o ürüwa geféentiña luágu, ába laríñagun lilúrudun Moisés luágu lúnti lan loúnwen gürígia ligía, magúdemejabuti lúrudu lun. ²⁹ Weíritimaati súfuri le jadünabej ja meberesenbaña láu Liraü Búngiu, meberesen jagía láu líta, anába jameí Sífiri Sándu le jínsiñejabubei joun. Líta Jesucristu, ligía achoúrurubalin lidáradun Búngiu wáma, le adügübalíwa jarúma ligibugiñe. ³⁰ Subúdi wamúti ligáburi Wabúreme Búngiu le aríñagubei. “Áu le lúnbei labeíchaguniña gürígia, áu le lúnbei lafáyeigüduniña luágu jafígoun.” Aríñagati gíñe. “Nagúseragüdubaña numútuniña.” ³¹ ¡Fugiábu gürígia le uágunti láburuja ligáñi Búngiu le wínwanbei lun sun dan!

³² Jarítagua jumá luágu buri wéyu le sügüjalibe dán meja le jerésibirubalin larúgounga luágu Jesucristu. Weíriti meja jasúfurirun lídoun meja dan ligía, áni awánda jumúti sun cátei láu gurásu. ³³ Añájein jídaangiñe, anabúatiña, ouserúa jagía wuríba ligibugiñe guríriguaü ladüga jeíbugun lúma Crístu, jíbiri, súfuritiña ladüga gamádagua jamá jáma ja wuríbabaaña ouserúniwa. ³⁴ Gudémejabutün meja joun ja furísunrugubaña, ásta láu ugúndani ígiraguagüdatün júngua lun lagídarún le júmabei jueí, subúdiñu jumeín luágu níjein lan cátei júma siélu le buítimaati, le siñábei lagidarún jueí. ³⁵ Guetóti, meférídira jumeín lubeíti jeménigi luágu Búngiu, lugúndun jerésibiruba lan ában oúnwenbun afáyeiragülei siélu. ³⁶ Gagúraasun jumá,

lun lárigiñeme lan jawánduni asúfuriruni queísi labúseerun Búngiu, gayára lámuga jerésibiruni le lúnbei líchuguni Búngiu jun, siélu. ³⁷ Taríñajare Lerérunt Búngiu luágu lagíribudun Crístu uboúagun. Málujali ánjein ñübin le lúnbei liábin, madárasarunbei sarágu dan.

³⁸ Le nerésibirubei queísi richáguati nigíbugiñe, labágariduba láu lafíñerun nuágu, líña laríñagun Búngiu.

Ánjein leférídira lafíñen, magúndaanbadina lúma.

³⁹ Wagía, mítaraanbádiwa queí gürígia ja efériderubalin jafíñen luágu Búngiu, ába jefériderun, wasígiruba láu sun wafíñen luágu daríme woúnwen, belú támuga wawáni siélun.

Luáguti afíñeni

11

¹ ¿Cáteigi afíñenibe? Afíñeni, achoúrurúni le gumúti luágu wabíjibe lan le wagúrabubei, lúma wachoúruruni le gumúti luágu nírein lán buri cátei láu sun maríjin wamáni. ² Niján luwúyeribei meja jafíñen jádaangiñe binádu wagübürigu luágu Búngiu, ába lagúndaarun jáma.

³ Láu wafíñen, wasúbudirei luágu Búngiu lan adüğübalin uboú láurügi lerérunt, le lubeíti uboú le waríjubei guetó, máma lídaangiñe cátei lé meja arijúabei ladüğüwa.

⁴ Láu lafíñen Abél, dagágüda lumúti le labúseerúbei Búngiu sügű láu le ladágaragüdübei Caín, ligía lerésibirunbalin Búngiu queísi richáguati, ába lerésibiruni ladágaragüdüni lun. Láu sun lubeíti

jilá lan Abél, nijángua luwúyeri lafíñen queísi jémpulu woun.

⁵ Láu lafíñen Enóc, lanügüwa siélun moúnwenga, áni madárirúnwati lúgubu lugúndun barü lani meja Búngiu. Áni taríñajare Lererun Búngiu luágu, luágu lubáragiñebi lán meja lanügün Enóc, gúndan lan Búngiu láu ya uboúagu. ⁶ Ánjeinti wagía, siñáti gúndan lan Búngiu wáu ánjein mafíñen wabeí luágu, lugúndun lun wayárafadun lun, gásu wafíñerun luágu níjein lan áni líchuguba jafáyeiruája ja áluajabalin.

⁷ Láu lafíñen Noé, dan le lawísarunbalin Búngiu luágu ladágaruba lan ában oúnwenbun gúnran, láu sun maríjiñajagili lan gúnran, ába ladüguni le lubeíbei Búngiu, ába ládaragun ában oúnwenbun ugúnein lun lasálbarun jáu lufámlian. Arúfuda lumúti lafíñen Noé oúnwenbun mafíñeni le jawágubei jíbiri gürígia uboúagu. Ába lanügüni Búngiu Noé queísi ában wügüri richáguati lúma, luágu lafíñen.

⁸ Láu lafíñen Abrahám, dan le lagúarunbei Búngiu lun lun lígiruni lageíra lun lídin lídoun ámu fulásu le lúnbei láni lan, ába ladüguni le lubeíbei Búngiu, ába láfuridun lageíragiñe, ibídiñounga lun jalíñounbei lan. ⁹ Ába laganoún lídan iséri fulásu ligía, láu sun teréncha lan ñi, ladüga lafíñen luágu lererun Búngiu lun luágu líchugubei lan fulásu ligía lun. Laganoúa tídan muna adügütu láu jára anímaalu, ligía méme gíñe jadügübei Isáac, le liraü, lúma Jacób, le libári, ladüga jalágaante lan fulásu ligía lúmagiñe Búngiu. ¹⁰ Adüga lumúti Abrahám sun líra ladüga

agúrabaja lan lebélurun lídoun lubuídun ubúru^{gu}
siélu le ladügübei Búngiu, le adúrarubei lun sun dan.

¹¹ Láu gíñe tafíñen Sára, láu sun meja weíyaaru tan lun tagáraüdün, resíbi tumúti ubáfu lúmagíñe Búngiu lun tagáraüdün, garaütu ában irájü ladüga tafíñerun luágu lagúnfulirubei lan Búngiu le laríñagubei. ¹² Láu sun lubeíti weíyaali lan Abrahám lun garaü lan, ñübinti lun ganébaanfaangubei lan sarágu, quei warúguma ja siélubaña, quei gíñe lágu buri ságoun le lárubei béya le siñábei labájüdün.

¹³ Jiláguatiña Abrahám jáma lirájüñü láu jafíñen luágu Búngiu, merésibirunga jameí sun le uágubei laríñaga Búngiu luágu líchugubei lan joun, subúdi jamúti luágu lídaanme lan dan le lúnbei liábin, lagúnfuliruba lan Búngiu láu lerérunt, ába jagúndaaragun luágu. Subúdi jamúti luágu máma lan jageíra uboú le, jayábin rügüña ebéluja queísi teréncha ya. ¹⁴ Gürígia ja arítagubaña ítara, arúfuda jamúti luágu jáluaja mémeña lan ában ageíraü lun jageírame. ¹⁵ Lun jamúga fulásu lan le ñigiñe lubeí jáfurida ageíraübei le jáluajabe, gayáraayati jamúga jagíribudun járigoún ñíjin. ¹⁶ Ában buga ageíraü buítimaati jabúseerúbei, ageíraü le siélubei. Ladüga níjein lan jarítagun luágu cátei le lánina siélu, ligía úa lubeí nibúsigari lan Búngiu lun Jabúngiutebei lan, ába laráanserun ában fulásu joun siélu.

¹⁷ Dán meja le loúchagunbalin Búngiu Abrahám láu laríñagun lun lun láfaruni liraü le Isáac jilágubei lun ladágaragüduni lun, afíñe mémeti luágu Búngiu, rúguatí yebe lúngua lun ledéregeruni liraü le ábanrugüti, ¹⁸ láu sun aríñagaali lán buga Búngiu lun luágu sarágubaña lan linébaanfaangu lídaangiñe

Isáac. ¹⁹ Subúdirügü liñáali Abrahám luágú gabáfu lan Búngiu ásta lun lásaaragüduni Isáac lídaangiñe oúweni, áni ítagaraüyebe ladügüni Búngiu látchuguni Isáac láridoún lun Abrahám lubáragiñe yebe láfaruni.

²⁰ Afíñeti Isáac luágú ladügübei lán Búngiu le laríñagubei, ába laríñagun joun lirajüñü ja Jacób lúma Esaú luágú labínirubaña lan Búngiu lídan dan le lúnbei liábin. ²¹ Laú lafíñen Jacób, dán mejá le loúwe lan, biní lumuti cáda ában jádaangiñe lirajüñü José, ába ladímurejan luágú luweírigun Búngiu, ragüñu luágú lígiri lubádun. ²² Láu lafíñen José, lubáragiñe loúnwen, aríñagati luágú jáfuriduba lan Israelítagu Ejíptogiñe, aríñaga ligía lun janügünü lábu jáma dánme le jígiruni fulásu ligía.

²³ Láu jafíñen lagübürigu Moisés, dan le lagüriajoúnbei, ába jarámuðuni luágú ürüwa játi, ladüga jaríjin luágú buídumeräü lan, janúfudetiña lueí lúrudu le líchugubei urúei lun jañáradawagüduniwa wügüriña irajüñü. ²⁴ Láu lafíñen Moisés, dan le wügürijali, májati lun lanügüniwa queísi tiraü liraü lurúeite Ejípto, ²⁵ jímein lumúti lasúfurirun jáma lánigu Búngiu lubáragiñe laganoún buídu tídan lúban urúei, to lánina figoú. Subúdi lumúti luágú madúra lan luwúyeri ugúndani ligía sarágu dan. ²⁶ Rísitimaati lasándiragun lúngua láu lasúfurirun ünabuni lueígiñe Crístu le lúnbei liábin, sügü láu laganoún lídan sun lirísin Ejípto, lugúndun luágú afáyeiruajaü le lúnbei líchuguni Búngiu lun, líchigei larítagun. ²⁷ Láu lafíñen Moisés luágú Búngiu, ába lígiruni Ejípto, manúfudeiga lueí ligáñi urúei, reídeiti

derégüdagu lídan larítagun camá jamuga aríagu líña lun Búngiu le marijínbei.

28 Láu lafíñen Moisés ladügei fédu le góribei páscua, ába loúnajan abájichaguei tubéneri jában Israelítagu láu jítaü lun dánme lan le lásügürün ánjeli le lánina oúweni, máfarun lámuga ni ában jaraü Israelítagu le íbugañaü. **29** Ladüga jafíñen Israelítagu luágu Búngiu, ába ladügün Búngiu ūma joun lídaangiñe dúna le góribei Barána Funáti, lun gayára lan jásügürün eíbugeina camá jamuga múa le mábeiti. Dánti le jabúseerúnbei Ejíptona lun gíñe jásügürün quei jagía, ába ladáuragun dúna jáu, ába jañáradagun.

30 Láu jafíñen Israelítagu luágu Búngiu, ába jamácharun geyégua láu lubárierun ubúrugu Jericó ságü bináafin luágu sédü wéyu, ába leíguadun loúba lubárierun ubúrugu ligía. **31** Afíñetu Raháb,tó meja jóru, luágu Búngiu, ába tarámuduniña Israelítagu ariaajatiña túbiñe. Ladüga cátei le, máfarúnwatu lídan le jáfarawagún magáambaditiña lun Búngiu lídan fulásu ligía.

32 ¿Cába ámu cátei naríñaga? Loúguabei dan nun lun nabürüjan luágu Gedeón, Bárac, Sansón, Jefté, Davíd, Samuél luma jawágu profétagu. **33** Láu jafíñen, siríguatiña buri fulásu, agúmadija jagía buídu, íderagua lumútiña Búngiu queísi laríñaguni joun. Darú lumuti Búngiu jayúma liñún jaweí, **34** ñegútiña wátu geméti janárimeti, séfutiña lueí jáfarawagún jilágubei táo efeín. Ába jéredun ja mérebaña, ñübintiña lun gabáfubaña lan wuríburugu, ába jásiiragúniña jáganiñu. **35** Ñíñanu

würíña ásaaragüdúwatiña jadújeñu lídaangiñe oúweni joun.

Añájein gíñe jíbiri, jiláguatiña lídan luweírin asúfuriruni ladúga jamájan jíchuguni janágan luágun Búngiu lun jamúga gayáraabei lan jígirawagüdúniwa. Jímein jamúti jáfarawagún jilágubei luágu líri Búngiu lun gayáraabei lan jásügürün lídaangiñe oúweni lídoun ában ibágari le buídutimaati siélu. ³⁶ Jíbiri, áfagatiña léjerajoún jáu, abeichúni, agúrawagúni láu güríngüri, lúma adaürüni furísunrugu. ³⁷ Áfarawagúatiña láu dübü, asíarajoúatiña jamídan jámagua, oúchawagúatiña lun jígiruni Búngiu, áfarawagúatiña táo efeín, anúrajatiña jábiñegiñe, ába jeréderun eíbugañajádüğü, darúgu joúgua láurügü jára mudún lúma jára gábara, fugiábugu, láu idíjeri, oúserúa wuríba. ³⁸ Gürígia buri jagía ja ní lubei uboú madüna lumútiña, eíbugañajádüğü jáña buga lídan buri fulásu mageírawati, áraabu, lídan buri lilúlun dübü weínamuti lúma lídan buri jýyu le múaruguti. ³⁹ Sun jagía, láu sun buídu lan afíñeni le jawágubei ligibugiñe Búngiu, merésibirun jamúti lé buga uágubei laríñaga Búngiu luágu líchugubei lan joun lumútuniña, ladüga machülü lan Wasálbaragüle uboúagun lídan jadáani, ⁴⁰ labúseerun Búngiu lun lídaanrügüba lan ában wáma jayábin lun jerésibiruni abíniruni le líchugubei Crístu joun lánigu.

12

Rúwamei waríjin luágun Jesúsu

¹ Ítara líña meja jagáburidun sun jíbe gürígia jagía lídan dan le sügüjalibei, láu jafíñen luágu

Búngiu. Ában jémpulu jagía woun lun ítará méme lan wagáburi. Ibágari le, queísigubeirügü ában eíbaaguni, gidáwamei sun le erédejabaliwa wawáriua, lúma figoú le agüragubalíwa, adüga wameí eíbaaguni le wabáragiñebi láu gurásu, láu sun wafíñen luágu Jesucristu. ² Rúwamei waríjin luágun Jesúsu, le ídaangiñebi liábin wafíñen, le gíñe abuíduragüdúbalin wafíñen le gumúti. Súfuriti Jesúsu luágu gurúwa, mebérresenga ligía láu nibúsigaríduna lan luwúyeri oúweni ligía, lugúndun subúdi láni luágu lásun lánme lasúfurirun, lagúndaaruba lan, ába lañúurun lueígiñe loúnwenren Búngiu.

³ Lídan le joúchawagúniwa, samína jumá lubeíti luágu láni Jesúsu jémpulu, luágu lawánduni sarágu súfuri jámagiñe gafígountiña, ligía mabúchadalá lubeí juágu, máburujan ligíame jarüna. ⁴ Machülügidün lúmoun oúweni lídan jageídagun lúma figoú queí ligía. ⁵ ¿Bulíei jumásan dimúrei le líchugubei Búngiu jun queísi lirajüñü? Láriñajare tídan Lerérunt.

Niraü, míchigabá mabájüdüni luágu abeichúni le líchugubei Babúreme Búngiu buágu lídan le wuríba lan bigáburi,

máburujan ligíame barüna dan le ladeínjan bun.

⁶ Lugúndun arúfudajati Búngiu joun ja jínsiñebaña lun,

beílumutiña gíñe ja lerésibirubaña queísi lirajüñü.

⁷ Áfaga jumeí abeichúni lúmagiñe Búngiu, lugúndun loúseruñadün queísi lirajüñü. ¿Níjein funági isáani mabeíchun lumúti lúguchi? ⁸ Ánjaün mabeíchun lan Búngiu, queísi labeíchuniña sun

lisáanigu, mámarügü jíñá lisáanigu ja tímatimaatiñá, bástadi jugúya. ⁹ Dán meja le ñübürigidiwa, beíjamutíwa meja wagübürigu, áni inébetiñá meja woun. Lúntimaati wagáambuni Wáguchi le siélubei, lun gabágaribadiwa lan. ¹⁰ Jabeíchuniwa meja wagübürigu ya uboúagu lúnrügü murúsun ibágari le, lun jagüriajaníwa buídu según jabáfu, ánjeinti Búngiu, lun waságarun buíti lídaangiñé labeichúniwa, labeíchawa lun ladügünüwa lun buídu wamá ítara quei buídu lan. ¹¹ Inárüni luágu úa lan abeichúni áuti wagúndaara lídan le werésibiruni, gárirügti woun, ánjeinti ja afúrendeirubaña lídaangiñé abeichúni, ibíjatiñá ában ibágari lánina ísuruni lúma darángilaü lídaangiñé abeichúni ligía, lárigiñé.

Mamájara wamá lun Búngiu

¹² Rújuma lubeíti iséri érei lun jarüna le bucháalibe uágu lárigi asúfuriruni, lúma lún buri jigáchürügü le débilijalibe, ¹³ áluaja jumeí üma le surúbei. Mígira jumá lóbuna chugéguaü lídan üma lueí jeíguadun ja débiligiñabaña lídan jafíñen, íderaguarügü jumáña lun joúdin jabáruaguóún lídan jafíñen.

¹⁴ Joúcha jumá lun lídan jumá darángilaü jáma sun gürígia, abágarideina ában ibágari le jarúmati, lugúndun le wíyebei igáburi, siñábei lachülürün lúmoun Búngiu. ¹⁵ Toúnigi jumá lueí níjein lan ában jídaangiñé meíbugunti buídu lúma Búngiu, ábame leférideragüduni jafíñen jíbiri queísi ladügünü jíduru gífiti le abiñaragubalin sun le agúurubei luágu. ¹⁶ Úa la ni ában jídaangiñé agámariduti mamárieidunga, míchugun ligíame mebéreseni luágu

cátei le lánina Búngiu. Ligía cátei le meja ladügübei Esaú, ába lalúguruni lirícha queísi íbugañaü luágu ában asíedu eígini. ¹⁷ Subúsiti jun luágu lárigiñe lán buga ladügüni, buséngili yebe lerésibiruni labínirun lúguchi queísi íbugañaü, mabíjin láali, siñáali lasáansiraguni lúguchi le adüga láalibei láu sun layájuajan Esaú láu igárigu.

¹⁸ Jugúa, mayárafaduntün lun cátei le gayáraabei jasándiruni queísi lasúseredun joun Israelítagu dán meja le jerésibiruni binádu lidáradun Búngiu jáma. Yaráfatiña meja lun wübü le Sión, le durúngubei láu wátu geméti, le ñí lubei níjein lán meja lubúriga lúma luríbouga, ¹⁹ magáambun jumúti gíñe lamúri fidu lúma lumálali Búngiu le adímurejabejoun. Ja agáambubalin umálali ligía, ayúmuraguatiña lun jebé lan ladímuřejan joun. ²⁰ Jadügünbalin líra lugúndun luweírin janúfude lueí lagúmadijan Búngiu, ladüga laríñajare. “Le íchuguti lugúdi luágu wübü, afarúalá jilágubei láu dübü o táu lan ában efeín, íbini ában lan anímaalu”, ladüga fulásu ligía, níjein Búngiu ñi. ²¹ Weíriti lanúfunejabu cátei le jaríjubei, darí lun laríñagun Moisés guánarügü. “Nadádagaruña láu anúfudei.”

²² Ánjein jugúa, lábugiñe iséri darádu, ñübinjadün lun cátei weíriti sügü láu le únbei jayábin já buga lábugiñebaña binádu darádu. Yaráfaadün lun wübü Sión le siélubei, lílanaadün lubúrugute Búngiu le wínwanibei, le ában Jerusalén le siélubei, le ñí lubei jagánawa sun ánjeligu, ja ájuduragubaña lun jíchugun uweíriguni lun Búngiu. ²³ Lídaañadün jadámurin lirájüñü Búngiu ja bürüwañubaña íri siélu. Lun Búngiu

le agúseragüdübaliña sun gürígia jayárafada, lídaañadün ában jáma ja oúwegubaña ja buídubaña igáburi uboúagu, áni buíngüda lumúti Búngiu lubuídun jagáburi siélu. ²⁴ Ñübinjadün lun Jesúsu, le búyei lun iséri darádu, bajíwaguaadün láu líta Jesúsu lun lachibúniwa jífígoun, le ábanbei cátei weíritimaati sügú láu le labúseerúbei líta Abél— lun lagúseragüdüniwa Caín luágu láfaruni Abél jilágubei.

²⁵ Ligía mamájara jumá lubeí jagáambuni Búngiu. Meséfuyaña ligía meja Israelítagu ja mebéresenbaña láu Búngiu, dán buri meja lerérubai joun lídaangiñe Moisés, le ábanbei lílana uboú, gúbume siñá lan weséfurun áanjein wíchiga wanágan luágun Búngiu lídan le ladímurejan woun lídaangiñe Liraü, le lílana siélu. ²⁶ Jingígüda lumúti meja lumálali Búngiu uboú lídan dan ligíra, áanjeinti guetó laríñajare. “Nánjingichagüdübeiya mámarügü uboú, ásta gíñe siélu.” ²⁷ Dan le laríñagun “nánjingichagüdübeiya”, míni lan luágu lagídarúba lán buri cátei le márügüdünbai luágu ébuu derébuguti, ábame leréderun le siñábei lánjingichúniwa. ²⁸ Arúejani le líchugubei Búngiu woun siñáti lánjingichún. Rúwama lubeíti eteíngiruni lun Búngiu luágu líra, judúgua wamá lun láu inébesei lúma gúnfuli queísi labúseerun, ²⁹ lugúndun lagúmuchaguagüdübeí Wabúngiute sun cátei le mabuídunti queísi lagúmuchaguagüdün wátu geméti cátei.

13

Ída lúba lan wagúndaaragüdüni Búngiu

¹ Jínsiñegua méme jumá júmagua queísi idújeñu lueígiñe Jesucristu. ² Mabúlieida jumeí lun jebélaagüduniña achülrütiña júbiñoun láu ugúndani. Sarágu jáña gürígia, rújaña ubáraü joun ánjeligu láu jadügüni cátei le, ibídiñoun joun.

³ Jarítagua jumá jawágu adaürütiña, queísigubeirügü jamúga gíñe jadaürüña lan jáma. Jarítagua jumá jawágu ja oúserúabaña wuríba, quei níjein lan gíñe ában úgubu juágua le gayáraati lasúfurirun.

⁴ Buítí cátei lun jagámaridun, áni lúnti júmagua jumá darí lun joúnwen. Ja asáansijatiña jámari lagúseragüdübaña Búngiu, lagúseragüdübaña gíñe ja adügübaña salúfuri.

⁵ Míchiga jumeí jínsiñejabu luágun seínsu, gúnda jumá láu le júmati, lugúndun líchugubei Búngiu le jemégeirubei jun. Aríñagaali. “Natoúnigirubadibu, mígirun nábume.” ⁶ Gayáraati lubeíti waríñagun láu afiñeni.

Nabúreme Búngiu íderagubalina, manúfudebadina. Siñáti jadügün gürígia ni cáta náu ángeingubeírügü busén Búngiu.

⁷ Jarítagua jumá jawágun ja arúfudajañabaña jun, ja apúrichijabalin ugánu láni Búngiu jun, samína jumá luágu buítí le ñübinjalibei lídaangiñe jabágari, falájumei jémpulu le láni jaffínen.

⁸ Masáansiragunti ligáburi Jesucristu, ligía meme gúñaarü, ugúñe, lúma súnwandan. ⁹ Mafálara jumá arúfudajani le ámuñegueinarügti lueí le larúfudajabei Jesúsu. Resíbitá wawáni érei lúmagiñe línsiñejabu Búngiu, siñáti terésibirun wawáni ni cáta lúmagiñe lúrudu buri luáguti eígini. Igáburi ligía, miábinti lun ladügüba lan buítí joun ja afálarubalin.

10 Wagía afíñetiña luágu Crístu, ibíjatiwa gíñe ában latárü, le gurúwabei le uágubei loúwe Crístu luágu wafígoun. Ja asígirubaña láu binádu jagáburi juríu, siñáti gafánran jamá lídan le líchugubei loúnwen Crístu. **11** Jafádirin juríu le íñutimaabei belúgüda lumúti játa anímaalu lídoun Fulásu Sándutimaati quei adágaragüduni luágu figoú, jágubu anímaalugu jagía, boúgudi lueí ubúrugu lágudúa. **12** Ítara líñia gíñe jiláti Jesúsu boúgudi lueí ubúrugu lun lachíbuni wafígoun láu líta guánarügü. **13** Queímoun lubeíti lun Jesúsu, boúgudin lueí fulásu, boúgudin lueí binádu igáburi, asúfurireína ünabuni luágu líri queísi lasúfurirun wawágu. **14** Lídan uboú le, úati ni ában fulásu wáma le adúraruti lun sun dan, wáluajañein ubúrugu le lúnbei ñíjinbadiwa lan lárigiñe ibágari le. **15** Ligía lúnti lubeí wíchugun eteíngiruni lun Búngiu súnwandan lídaangiñe Jesucrístu le wafádiriñebi. Eteíngiruni ligía, ligía luwúyeribei adágaragüduni le labúseerúbei Búngiu wámagiñe. ¡Rúwama lubeíti uweíriguni lun láu wayúma! **16** Mabúlieida jumá jadügüni le buídubei, lúma lun jafánreinruni júmati jádan ja mabíjinbaña, lugúndun niján buri cátei le áubei lagúndaara Búngiu.

17 Gagáambadi jumá joun ja arúfudajabaña jun, derégegua jumá júngua joun, lugúndun jagía oúnigirubarun juwáni, áni quei jasúbudiruni, gásu jagúserun ligíbugiñe Búngiu luágu jatoúnigirunün. Joúcha jumá lun medéreragüdün jumáni jawádigimari, lugúndun mabuídunbei jamúga giñe líra jun.

18 Ayúmuragua jumá lun Búngiu wawágu, choúru

wamúti luágu darángilañu líña lan warítagun quei busén wabeí buídu lan woúserun lídan sun cátei.
19 Amúriajatina júma lun jayúmuragun lun Búngiu lúnya gayáraabei lan nídin aríjaün madíse.

Abíniruni buri lúma lagúmujoún buri mábugaü

20 Ayúmuraguatina lun Búngiu, le íchugubalin darángilaü, le gíñe ásaraagüdübalin Wabúreme Jesucristu lídaangiñe oúweni, lun líchuguni sun ubáfu le busénwabei jun, lun jadügünü lugúndan. Wabúreme Jesucristu ában le atoúnigiruti lumútuniña buídu queísi ában atoúnigiruti mudún. Ítara líñia ladüga líta, le achoúrurubalin lidáradun Búngiu, le adúrarubei lun sun dan, wáma. **21** Ayúmuraguatina gíñe lun Búngiu lun luwádigimaridun jídan, lídaangiñe Jesucristu, lun gayáraabei lan jíchugun ugúndani lun. ¡Uweíriguni lun Crístu lun sun dan! Ítaralá.

22 Nidújeňu, ayúmuraguatina jun lun jerésibiruni dimúrei le abürüja náalibei jun tídan murúsun gárada to. **23** Niján ában ugánu jun— ¡furíjali wadúje Timotéo furísunrugugiñel! Áanjein ñübin yájoun, nanügübei númagua dánme le nídin aríjaün.

24 Mábuga níña joun sun tábutigu ligílisi lúma joun sun jíbiri wadújeňu lídan wafíñen. Mábuga jáña wadújeňu ja Itálianu jun.

25 Binílaün Búngiu sun jugúya, ítaralá.

**Lerérun Búngiu To Lánina Iséri Darádu
New Testament in Garifuna (HO:cab:Garifuna)**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Garifuna

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Garifuna [cab], Honduras

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Garifuna

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

df8e4807-f4f9-5f4a-ab14-d1f7ffe98b0a